

TANTÁRGYI ADATLAP

A 21. század gazdaságföldrajzi és geopolitikai kérdései

BMEGT30VVV1000-00

I. TANTÁRGYLEÍRÁS

1. ALAPADATOK

Tantárgy neve

A 21. század gazdaságföldrajzi és geopolitikai kérdései

Azonosító

BMEGT30VVV1000-00

A tantárgy jellege

kontaktórási tanegység

Kurzustípusok és óraszámok

<i>Típus</i>	<i>óraszám</i>
Előadás	2
Gyakorlat	0
Laboratórium	0

Tanulmányi

teljesítményértékelés
(minőségértékelés)

típusa

félévközi
érdemjegy

Kreditszám

2

Tantárgyfelelős

<i>Neve</i>	<i>Beosztása</i>	<i>Email címe</i>

Dr. Bernek Ágnes	egyetemi adjunktus	bernek.agnes@gtk.bme.hu

Tantárgyat gondozó oktatási szervezeti egység

Közgazdaságtan Tanszék

A tantárgy weblapja

<https://edu.gtk.bme.hu>

A tantárgy oktatásának nyelve

magyar - HU

A tantárgy tantervi szerepe, ajánlott féléve

Közvetlen előkövetelmények

Erős Nincs

Gyenge Nincs

Párhuzamos Nincs

Kizáró feltételek Nincs

A tantárgyleírás érvényessége

Jóváhagyta a Gazdaság- és Társadalomtudományi Kar Kari Tanácsa (2026.03.18.) az 580162/10/2026 iktatószámmon hozott határozatával, amely érvényes 2026.03.18-tól.

2. CÉLKITŰZÉSEK ÉS TANULÁSI EREDMÉNYEK

Célkitűzések

A tantárgy kiemelt célja, hogy a hallgatóknak átfogó tudása legyen a 21. század alapvető gazdaságföldrajzi és geopolitikai kérdéseiről, a geostratégia fontosságáról, a világgazdaság és a világpolitika rendszerének működéséről, a meghatározó térségek és a nagyhatalmak világban elfoglalt helyzetéről. A kurzus révén a hallgatók köze-lebb fognak kerülni világunk alapvető kérdéseire, várhatóan érdeklődni fognak a világpolitika és a világgazdaság eseményei iránt, s majd erre következtében szakszerűen lesznek képesek elemezni a világ aktuális eseményeit, híreit.

Tanulmányi eredmények

Tudás

1. A hallgató ismeri a világgazdaság és a világpolitika működésének alapjait.
2. A hallgató ismeri a nagyhatalmi geopolitikai/geoökonómiai stratégiák jelentőségét és ezek hatását a globális, a megaregio-nális térségi szintekre és a nemzetállami folyamatokra.
3. A hallgató érti a geopolitika elméletének és gyakorlatának összefüggéseit.
4. A hallgató érti az aktuális világpolitikai híreket és ezek hatását a világ gazdasági és politikai rendszerére.

Képesség

1. - A hallgató képes értelmezni a nagyhatalmi geopolitikai stratégiákat.
2. - A hallgató képes elemezni a „hard power, a „soft power” és a gazdasági úton történő hatalomgyakorlás legfontosabb elemeit.
3. - A hallgató képes felmérni azt, hogy a nagyhatalmi geopolitikai stratégiák milyen hatással vannak az egyes országokra.
4. - A hallgató képes arra, hogy felmérje azt, hogy az egyes országoknak milyen lehetőségei vannak arra, hogy éljenek a nagy-hatalmi stratégiák pozitív lehetőségeivel és ki tudják kerülni (vagy legalábbis csökkenteni tudják) e stratégiák negatív hatásait.

Attitűd

1. - A hallgató szakszerűen tudja értelmezni a világgazdasági és világpolitikai folyamatok lokális hatásait.
2. - A hallgató szakszerűen tudja értelmezni adott világgazdasági és világpolitikai helyzet jelentőségét.
3. A hallgató aktív munkavállalási éve során és felelős értelmiségiként is képes lesz arra, hogy reálisan értelmezze az aktuális világgazdasági és világpolitikai híreket.

Önállóság és felelősség

1. A hallgató a képzettségének megfelelő szakterületén mindig felelősséggel tudja felmérni az aktuális világgazdasági és világpolitikai események munkahelyére történő hatásait.
2. Ennek révén munkahelyét el tudja helyezni a nemzetközi térben, figyelembe véve a geopolitikai koc-kázatokat.
3. Döntéshozóként majd felelősséggel tudja munkahelyének működését különböző térségi szinteken pozí-cionálni a különböző geopolitikai folyamatok hatásai alapján

Oktatásmódszertan

Frontális előadás interaktív elemekkel

Tanulástámogató anyagok

- Tankönyvek, jegyzetek, letölthető anyagok – Textbooks, notes and downloadable materials
- 1. Az előadások prezentációi. – PPT of lectures.
- 2. Bernek Ágnes (2025): A geopolitika fejlődéstörténete a 19/20. század fordulójától a 21. század első ne-gyedévig. Kommentár 2025/4. pp. 53-65.
- 3. Bernek Ágnes-Andrékó Gábor-Faust Anita-Simon László (2023): 2022 – A geopolitika által uralt világ. Té-nyek, kérdőjelek és tendenciák egy bizonytalan világban. Neumann János Egyetem, Neumann Lapkiadó és Kommunikációs Kft., Budapest. ISBN: 978-615-6435-29-3
- 4. Agnes Bernek (2021): Geopolitics of Central and Eastern Europe in the 21st Century. From the Buffer Zone to the Gateway Zone. Peter Lang GmbH, Berlin. 239.p. ISBN: 978-3-631-81915-9. ISSN: 2199-028X.
- 5. Bernek Ágnes (2018): Közép- és Kelet-Európa a 21. század geopolitikai/geoökonómiai stratégiáiban. A 20. század Nyugat és Kelet közötti ütközőzónájától a 21. század eurázsiai hídtérségéig. Akadémiai Kiadó, Budapest. ISBN: 978-963-454-198-1
- 6. Agnes Bernek (2015): The „Grand Chessboard” of the 21st Century Geopolitical Strategies of the Mul-ti-polar World. Nemzetbiztonsági Szemle/National Security Review MMXV. III. évf. Különszám/2015 – Special Issue/2015 (HU ISSN 2064-3756) pp. 5-28.
- 7. Bernek Ágnes (2014): 21. századi geopolitikai stratégiák – Az ortodox geopolitika újjászületése és az egyre fokozódó biztonsági kockázatok. Nemzetbiztonsági szemle, II. évf. 3. szám, (HU ISSN 2064-3756) pp. 18-46.

II. TANTÁRGYKÖVETELMÉNYEK

A TANULMÁNYI TELJESÍTMÉNY ELLENŐRZÉSE ÉS ÉRTÉKELÉSE

Általános szabályok

A 2.2. pontban megfogalmazott tanulási eredmények értékelése egy kötelező évközi írásbeli teljesítménymérés alapján történik.

Teljesítményértékelési módszerek

A. Szorgalmi időszakban végzett teljesítményértékelések részletes leírása: Teljesítmény-értékelés (ellenőrző dolgozat): a tantárgy tudás, képesség, valamint önállóság típusú kompetenciaelemeinek komplex értékelési módja, melynek megjelenési formája az ellenőrző dolgozat, amelynek tartalmát, követelményeit és értékelési módját a tantárgy előadója határozza meg.

Szorgalmi időszakban végzett teljesítményértékelések részaránya a minősítésben

- Teljesítmény-értékelés/learning unit assessment: 100

Vizsgaelemek részaránya a minősítésben

Az aláírás megszerzésének feltétele, az aláírás érvényessége

Nem releváns

Érdemjegy-megállapítás

Jeles	90
Jeles	86 % - 90 %
Jó	74 - 86 %
Közepes	56 - 73 %
Elégséges	40 - 56 %
Elégtelen	- 40 %

Javítás és pótlás

A kötelező évközi összegző tanulmányi teljesítményértékelés a szorgalmi időszakban a mindenkori Tanulmányi és Vizsgaszabályzat előírásai szerint, a Térítési és Juttatási Szabályzatban előírt díjak megfizetése mellett pótolható vagy javítható. Javítás esetén a korábbi és az új eredmény közül a későbbit vesszük figyelembe.

A tantárgy elvégzéséhez szükséges tanulmányi munka

Részvétel a kontakt tanórákon/ Participation in contact lessons	28
Felkészülés a félév végi írásbeli vizsgára dolgozatra	32
Összesen	60

A tantárgykövetelmények jóváhagyása és érvényessége

A Kari Hallgatói Képviselőtestület véleményezése után jóváhagyta dr. Szandi-Varga Péter oktatási dékánhelyettes 2026.03.02-án. Érvényes 2026.03.02-től.

III. RÉSZLETES TANTÁRGYTEMATIKA

TEMATIKAI EGYSÉGEK ÉS TOVÁBBI RÉSZLETEK

A félévben sorra vett témák

A szemeszter végi írásbeli dolgozat a mindenkori Tanulmányi és Vizsgaszabályzat (TVSz.) rendelkezései szerint, a Térítési és Juttatási Szabályzat (TJSz.) által előírt díjak megfizetése mellett pótolható vagy javítható.

- 1 A 21. század világának gazdasági és geopolitikai szerveződése – bevezető esettanulmány
- 2 A formálódó többpólusú világgazdaság térbeli szerveződése
- 3 Gazdaság és hatalom – a gazdaság és geopolitika összefüggése
- 4 Nagyhatalmak, regionális hatalmak, ütközőállamok és ütközőtérségek
- 5 Gazdasági és politikai hálózatok, a konnektivitás kiemelt fontossága
- 6 A nemzetközi árukereskedelem szállítási hálózatai, útvonalai
- 7 Transznacionális vállalatok és nemzetgazdaságok – napjaink gazdasági hadviselése
- 8 Az USA 21. századi világgazdasági és világpolitikai szerepköre
- 9 Kína a világ 2. legnagyobb nemzetgazdasága, az USA és Kína nagyhatalmi versenye
- 10 Oroszország világgazdasági és világpolitikai szerepe
- 11 A BRICS+ csoport államainak gazdasági és geopolitikai jelentősége
- 12 Az európai kontinens, az Európai Unió a formálódó többpólusú világban
- 13 Közép- és Kelet-Európa a 21. század többpólusú világában

További oktatók

Dr. Gilányi Zsolt egyetemi docens gilanyi.zsolt@gtk.bme.hu

Dr. Bánhidi Zoltán egyetemi adjunktus banhidi.zoltan@gtk.bme.hu

Tóth-Bozó Brigitta egyetemi tanársegéd toth-bozo.brigitta@gtk.bme.hu

A tantárgykövetelmények jóváhagyása és érvényessége

A Tantárgyi adatlap I. és II. részén túli III. részét az érintett szak(ok) szakfelelőse(i)vel való egyeztetés alapján az 1.8. pontban megjelölt Közgazdaságtan Tanszék vezetője hagyja jóvá.